

insan ilişkisini bu yönde işleyen filmler bir zaman sonra seyircinin gerçek bir sevgiyle yüz yüze gelmesine meydan bırakmaz. Yüzleştiği zaman karşı çıkma eğilimindedir. Bunun en zararlı yönü daha kendi gerçeğiyle yüzyüze gelemediği insana bunun ötesindeki daha büyük gerçeklerin yolu baştan kapanmasıdır. Bir çıkmaza sokulmuştur ve bir kaçış içindedir.

Gelgelelim bizim filmciler bu mirasa rahatça ortak olmuşlar ve son derece kârlı olduğunu görmüşlerdir. Filmin kahramanı çoğu zaman halktan birisidir. Doğal bir yaşama, sevmeye ve tırmanma özlemi içindedir, fakat hiçbir zaman kendinden başlayarak içinde bulunduğu koşullara bilinçlendirilmez. Olumlu bir çaba ve gerçek bir evrim içinde değildir hiçbir zaman.

Kendinin yaptığı pek birşey yoktur ortada. Kader yıkar, kader kaldırır. Yeniköydeki köşke damat olmanın gizli özlemi içinde kıvrılırken son kısımda Toto'dan ikramiye vurur ve muradına erer veyahut kayınpederin hayatını kurtarmıştır da ondan olur bütün bu atlamalar. Başına «zümrüdü ankâ» kuşu konmuştur, biraz yadırgıyarak da olsa yeni hayata uydurur kendini.

Anadoludan büyük kentlere inen kızın veya oğlanın dramı da, baştan bu kişilerin bu evren içindeki güçsüzlükleri yönünden işlenir. Talih yüzüne gülmezse bütün çabalarının boşa olduğu baştan kabul ettirilmıştır filmin kahramanına. Seyirci de bu olumsuzluğa bu kaderciliğe alışagelmıştır. Yaşadığından fazla bir umut ancak gerçek dışı bir «piyango» ile ortaya çıkar. Bu filmler için «melodram reçetesi» budur. Film kahramanının bu çevredeki ahlâki çözülmesi de cinsiyet konusunun sözü edilen biçimde işlenmesi için sonsuz kaynak sağlar ve istenilen sonuçlara ulaşılır.

Bunların yanı sıra «Doris Day» ve «Rock Hudson» gibi çiftlerin okyanuslar ötesi yeşil çimlerin üzerindeki sözümona gerçek yaşantıları yansıtılır perdeye. Diş macunu reklâmı gibi sırttan bu yüzler bizim seyircimize herhangi birşey katmaktan çok uzaktırlar ve ne yazık ki ithal edilen filmlerimizin de çoğu bu türden palavra filmlerdir. Anadoluda halkın «sinema ihtiyacı» bu şekilde karşılanır. Bunların furçası arasında iyi bir William Wyler, Atıf Yılmaz veya Metin Erksan kendiliğinden eriyip gider. Bugünkü film dağıtımçıların ve sinema salonu sahiplerinin tutumu da bu yöndedir kendiliğinden. Halkın beğenisinin sahibidirler ve onun neyi beğenip neyi beğenmeyeceğine karar vermişlerdir. Kişisel çıkarlarından başka hiçbir değer ölçüsü olmayan bu kişiler sinema gi-

(Devamı sahife 30'da)

Cumbadan Rumbaya

(Sahife 14'den devam)

bi çağımızın en büyük sanat dalının yurdumuzdaki yönetici ve süzgecidirler.

Bu ışık altında sinematek ve sinema kulüplerinin durumunu ele alırsak henüz halka mal olmamakla beraber yeni açılan sinema kulüpleriyle o yolda olduğunu görürüz. Bu yolda atılacak diğer önemli adım da bu kişilerin sağlam ve ulusal bir sinemanın sorunlarına eğilip bu yolda bir eyleme girmeleridir.

İyi elemelerden geçip bizim seyircimize ulaşan bu güçlü sanat filmlerini bir seyir tembelliğine ve alışkanlığına gömülmeden yurdumuzda bir yerli sinema yapımına bir an evvel katılma gerekliliğine inanıyorum.

Altı Film Altı Üke

(Sahife 23'den devam)

Yeryüzünü yokedecek bir savaşın verdiği korku içindeki bireyleri ve onların karşılıklı temiz, insancıl ve barışsever tutumlarını iyi bir şekilde anlatan bu film bu özelliği ile 1965 Los Alamos Barış Şenliği J. F. Kennedy armağanını kazanmıştı. Savaş gibi korkunç bir olay karşısında insanların birleşmelerini öngören filmin senaryosunu «İlk Ders» ve «Zırhsız Şövalye»nin senaristi Valeri Petrov yazmıştır. Yılda 15 film çevirip 4-5 tanesinin uluslararası şenliklerde beğenilecek öğede olmasını sağlayan Bulgar sineması bize örnek olmalı.

Film Yapımı Hababam Sınıfı ve Ötesi

(Sahife 25'den devam)

kararla sanatsever bir genç grubunun ellerinden gelen herşeyi, bütün güçlerini ortaya koyarak yaratmak istedikleri eseri daha doğmadan öldürüyordu. Bir yanda Türk sinemasının küçük hesaplar peşinde büyük bayağılıklar yaratan kesimi ve diğer yanda sansür. Biri Türk sinemasını topal ayağı, öbürü ise zaten yürümekte güçlük çeken sağlamını çelmelemekle meşgul.

Bu, sadece Robert Kolej Sinema Kulübü'nün veya Türk sinemasının değil, tüm Türk fikir ve sanat âleminin kinaması gereken bir tutumdur.